

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 21. července 2020 ve věci č. 59534/14 – *Veljkovic-Jukic proti Švýcarsku*

Senát třetí sekce Soudu shledal pět hlasy ku dvěma, že odnětím povolení k pobytu a rozhodnutím o vyhoštění matky tří dětí po 19 letech pobytu ve Švýcarsku kvůli jejímu odsouzení za převoz heroinu a kokainu nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka, chorvatská občanka, se narodila a 14 let žila v Bosně a Hercegovině, než se v roce 1995 přestěhovala za svým otcem do Švýcarska, kde získala povolení k pobytu. Se svým druhým manželem, který žil ve Švýcarsku od roku 1991, má tři děti narozené v letech 2007 až 2012.

V roce 2009 stěžovatelka dostala čtyři pokuty za překročení rychlosti. Rozsudkem z června 2012 jí vnitrostátní soud uložil tři roky odnětí svobody, z toho 6 měsíců nepodmíněně a 30 měsíců podmíněně, za porušení zákona o drogách a řízení motorových vozidel, konkrétně za obchodování s téměř jedním kilogramem heroinu a 56 gramy kokainu v hodnotě zhruba 120 tisíc švýcarských franků, a za řízení vozidla po konzumaci kokainu. Stěžovatelka si trest odpykávala v polootevřeném režimu, v červenci 2013 byla propuštěna. K srpnu 2013 dlužila ve 22 případech více než 36 tisíc švýcarských franků (téměř 34 tisíc eur).

Migrační úřad na základě stěžovatelčina odsouzení k trestu odnětí svobody v září 2013 zrušil její povolení k pobytu a nařídil vyhoštění ze Švýcarska. Soudy toto rozhodnutí potvrdily. Připomněly, že takové jednání umožňuje zákon i u cizinců pobývajících v zemi déle než 15 let. Je sice třeba vážit přiměřenost opatření se zvláštní péčí, v tomto případě ale podle nich převážil zájem na vyhoštění stěžovatelky v zájmu veřejné bezpečnosti nad jejími soukromými zájmy.

Jakkoliv je vyhoštění přísným trestem po 18 letech pobytu v dané zemi, vnitrostátní soudy zohlednily, že stěžovatelka v Bosně a Hercegovině prožila své mládí a opětovné začlenění je možné i díky její matce, která v zemi stále žije. Ačkoliv odloučení od jejích dětí představuje velké omezení rodinného života, zavinila si ho sama stěžovatelka. Děti i manžel se za ní nadto mohou přestěhovat, jelikož manžel je srbské národnosti a děti jsou ve věku, kdy se ještě mohou změně přizpůsobit. Vztahy případně mohou udržovat návštěvami a využitím dostupných komunikačních prostředků.

Migrační úřad proto nařídil stěžovatelce zákaz vstupu na území na sedm let od roku 2014 do 2021. Výkon rozhodnutí však odložil do doby, než o stížnosti rozhodne Soud.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Podle Soudu není pochyb, že vzhledem k délce pobytu stěžovatelky ve Švýcarsku rozhodnutí o vyhoštění zasáhlo do jejího práva na respektování soukromého života (*mutatis mutandis*, *Gezginci proti Švýcarsku*, č. 16327/05, rozsudek ze dne 9. prosince 2010, § 57); vzhledem k dlouhotrvajícímu manželství a třem dětem došlo rovněž i k zásahu do práva na respektování rodinného života.

Strany ani Soud nezpochybnil, že by k zásahu nedošlo na základě zákona a že by nesledoval legitimní cíle ochrany pořádku a předcházení zločinnosti. Soud se proto zaměřil na přezkum nezbytnosti takového opatření v demokratické společnosti.

Soud zopakoval, že stát mají právo kontrolovat vstup cizinců na svoje území (*Nada proti Švýcarsku*, č. 10593/08, rozsudek velkého senátu ze dne 12. září 2012, § 164) a pro zajištění veřejné bezpečnosti mohou vyhostit cizince, který spáchal trestný čin, i když na území pobýval legálně. Rozhodnutí však

musí být odůvodněno naléhavou společenskou potřebou a přiměřené sledovanému cíli (*Boultif proti Švýcarsku*, č. 54273/00, rozsudek ze dne 2. srpna 2001, § 46).

V předešlé judikatuře (*Üner proti Nizozemsku*, č. 46410/99, rozsudek velkého senátu ze dne 5. července 2005, § 54–60) Soud stanovil kritéria pro posouzení, zda je vyhoštění nezbytné v demokratické společnosti. Jsou jimi: (i) povaha a závažnost spáchaného trestného činu; (ii) délka pobytu v zemi, z níž má být stěžovatel vyhoštěn; (iii) doba od spáchání trestného činu a chování stěžovatele během ní; (iv) rodinná situace, především délka trvání manželství a další faktory svědčící o skutečném rodinném životě; (v) zda manželský partner věděl o trestném činu v době vzniku vztahu; (vi) zda se v manželství narodily děti, případně jejich věk; (vii) závažnost obtíží, s nimiž se manželský partner může setkat v zemi vyhoštění stěžovatele; (viii) zájmy a blaho dětí, zejména závažnost obtíží, s nimiž se můžou setkat v cílové zemi a (ix) pevnost sociálních, kulturních a rodinných vazeb se zemí pobytu a zemí určení.

Soud připomněl, že státy požívají určité míry prostoru pro uvážení při rozhodování o nezbytnosti zásahu do výkonu práva chráněného článkem 8 Úmluvy a přiměřenosti opatření vůči sledovanému legitimnímu cíli. Soud pak hodnotí, zda stát nalezl spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými zájmy jednotlivce a společnosti (*Slivenko proti Lotyšsku*, č. 48321/99, rozsudek velkého senátu ze dne 9. října 2003, § 113).

Kromě toho státy musejí dostatečně odůvodnit své rozhodnutí, aby Soud mohl provést kontrolu na evropské úrovni, která mu byla svěřena (*mutatis mutandis*, *X proti Lotyšsku*, č. 27853/09, rozsudek velkého senátu ze dne 26. listopadu 2013, § 107). Nedostatečné odůvodnění vnitrostátními soudy bez skutečného vyvážení dotčených zájmů je v rozporu s požadavky článku 8 Úmluvy. To nastává tehdy, kdy orgány přesvědčivě neprokáží, že zásah do práva chráněného Úmluvou je přiměřený sledovaným cílům a odpovídá naléhavé společenské potřebě (*El Ghatet proti Švýcarsku*, č. 56971/10, rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, § 47).

Stěžovatelka ke dni přijetí posledního vnitrostátního rozsudku z roku 2014 žila ve Švýcarsku devatenáct let a po propuštění se chovala bezúhonně. Tento pozitivní vývoj, především podmíněné propuštění po výkonu části trestu, lze zohlednit při zvažování dotčených zájmů (*Maslov proti Rakousku*, č. 1638/03, rozsudek velkého senátu ze dne 23. června 2008, § 87 a násl.). V rozhodné době se stěžovatelka ve Švýcarsku dobře integrovala, měla práci a zvládala němčinu; navíc nikdy nepobírala dávky sociální pomoci (*a contrario*, *Hasanbasic proti Švýcarsku*, č. 52166/09, rozsudek ze dne 11. června 2013, § 59). Měla také stabilní rodinný život s dlouhodobým partnerem a dětmi.

Dotčená stížnost se liší od případu *Udeh proti Švýcarsku* (č. 12020/09, rozsudek ze dne 16. dubna 2013, § 52) v tom, že děti stěžovatelky ve věku 7, 11 a 13 let byly stále v letech, kdy se mohou přizpůsobit novému prostředí. Integrace v Bosně a Hercegovině, Chorvatsku nebo Srbsku by tak sice byla pro rodinu obtížná, ale nikoliv nemožná. Soudu navíc nepřísluší přehodnocovat závěry vnitrostátních orgánů, pokud provedly dostatečné a přesvědčivé posouzení všech dotčených okolností, včetně posouzení přiměřenosti rovnováhy mezi osobními zájmy stěžovatelky a zájmy společnosti, k čemuž především v rozsudku švýcarského spolkového soudu z roku 2014 u stěžovatelky došlo.

Soud dále poznamenal, že zákaz vstupu Švýcarsko vydalo na sedm let a nikoli na dobu neomezenou, jak se stalo v jiných případech (*Ezzouhdi proti Francii*, č. 47160/99, rozsudek ze dne 13. února 2001, § 34). Nadto vnitrostátní právní úprava umožňuje požádat o dočasné pozastavení zákazu vstupu na území, aby mohla stěžovatelka navštívit své příbuzné ve Švýcarsku. Na rozdíl od věci *Üner proti Nizozemsku* (cit. výše, § 65) tedy existovala možnost příležitostného kontaktu s dětmi a manželem.

Vzhledem k závažnosti trestného činu, za nějž byla stěžovatelka odsouzena, a vzhledem k poměrně dobrým možnostem integrace její rodiny v jedné ze zemí určení Soud uzavřel, že stát nepřekročil prostor pro uvážení v daném případě. Nedošlo tedy k porušení článku 8 Úmluvy.

Soud dále ocenil, že švýcarské orgány nevykonaly rozhodnutí o vyhoštění stěžovatelky do doby jeho rozhodnutí. S ohledem na délku řízení, chování stěžovatelky a možnost podat novou žádost o povolení k pobytu (*mutatis mutandis*, *T.C.E. proti Německu*, č. 58681/12, rozsudek ze dne 1. března 2018, § 63)

Soud shledal za žádoucí, aby vnitrostátní orgány přehodnotily situaci stěžovatelky s ohledem na vývoj, který nastal od posledního rozsudku vnitrostátního soudu předtím, než jej vykonají.

III. Oddělené stanovisko

K rozsudku připojili společné odlišné stanovisko soudce Felici a soudkyně Guerra Martins. Zprvé uvedli, že vnitrostátní orgány posoudily skutkové okolnosti podle kritérií rozsudku *Üner* příliš formalisticky, přičemž se zaměřily zejména na první kritérium (povaha a závažnost spáchaného trestného činu). Zadruhé rozporovali část *obiter dictum* na samotném konci rozsudku, kde Soud vyzývá vnitrostátní orgány, aby přehodnotily situaci s ohledem na nový vývoj od posledního vnitrostátního rozhodnutí. Podle nich takový postup nezajišťuje ochranu práva na rodinný život stěžovatelky, jelikož Soud nemá žádné záruky, že jej vnitrostátní orgány budou respektovat.